

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил, 1 августдан чиқа бошлаган

№ 15 (65990)
1997 йил, 19 февраль, чоршанба

Сотувда эркин
нархда

Азал-азалдан инсонлар озодликка, хурликка интилиб яшаганлар. Чунки инсон тугилганиданок унинг руҳида ҳеч қандай қишан, занжирлар булмайди.

Севимли Ўзбекистонимиз ҳам уз эркини, хурлигини қулга киритгач, бутун дунёга танила бошлади.

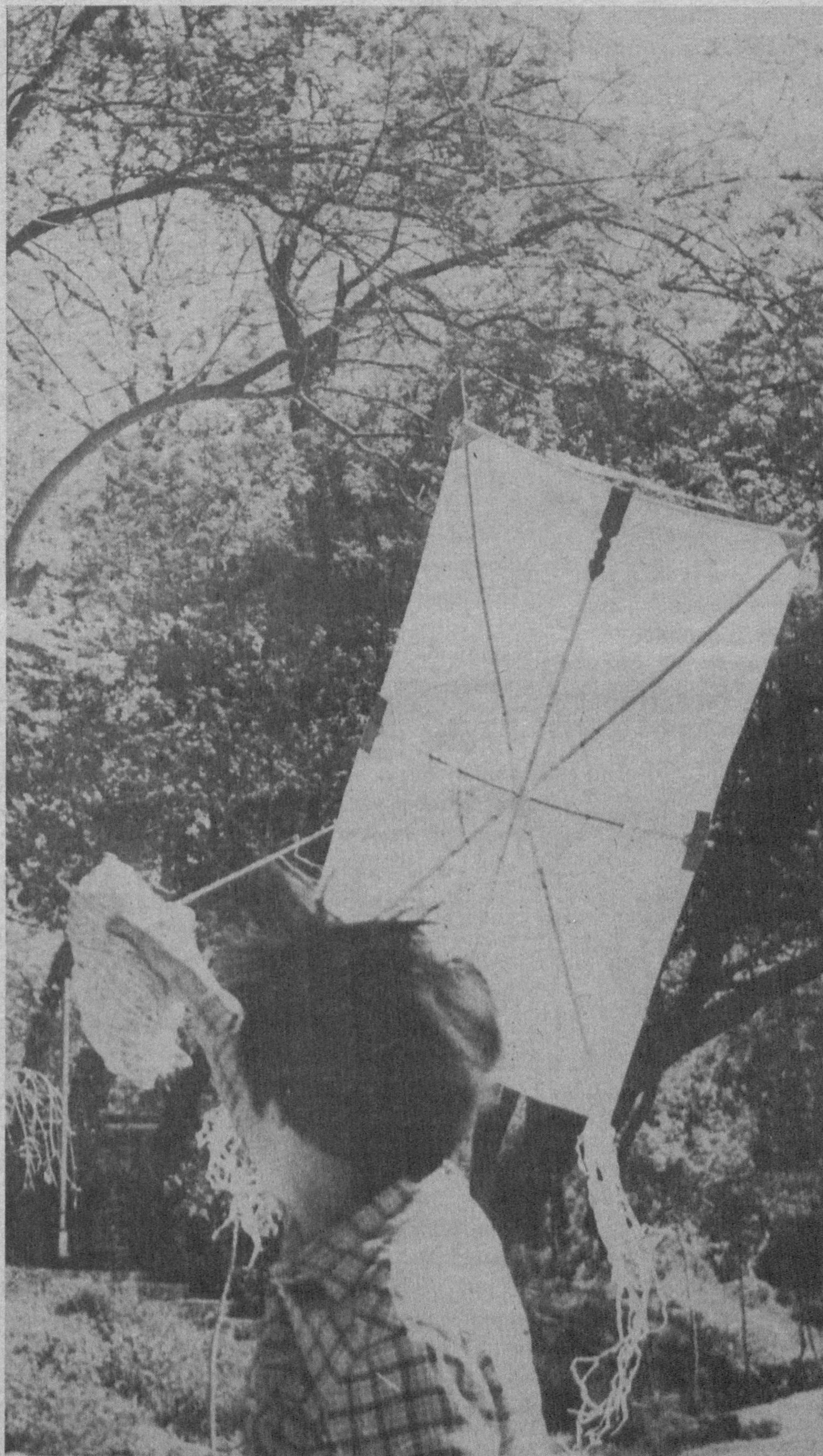
Бугун миллатимиз уз келажагини узи яратади. Аввалги қарамлик йилларидай кимнингдир буйруғи остида бош эгиб яшаш зул-

Ватаним келажагига ишонаман

лар йуқ эди.

Ҳозир эса фикрлашларимизда ҳам хурлик бор. Тарих, адабиёт дарсларимизда аввалги дарсликларга киритилган мавзуларнинг хатолиги, баъзи тушунмовчиликларини айта оламиз. Энг муҳими, тарихимизнинг, маънавийтимиз ва қадриятларимизнинг қайта тикланиши булди. Бу эса уз навбатида биз ўқувчиларнинг билим олишимизга ижобий таъсир курсатади. Ҳар бир ўқувчи узининг тарихини, боболардан қолган бой қадриятларнинг қадрини англаган ҳолда би-

БАҲОР, СЕНИ СОҒИНАЙМИК!

АДОЛАТ ВА ҲАҚИҚАТ ЙЎЛИ

мидан кутулди. Шулар тузуми, бир ҳовуч амалпараст зодагонлар даврон сурган йиллардаги бир воқеа ҳеч хотирамдан кутарилмайди. Ушанда 1-синфда ўқир эдим. Қишқи таътилга бобожонимни куришга қишлоққа бордим. Ҳар гал борганимда узим тенги холаваччам ва тоғаваччаларим келганимни эшитиб, олдимга югуриб чиқишарди. Негадир бу сафар улардан дарак ҳам булмади. Нега келмаётганини бобожонимдан сурадим. Бобом уларнинг мактаб томонидан пайкалдаги сунги пахталарни териб олишга олиб чиқилганини, кечга томон уйга қайтишини айтдилар. Ҳайрон қолдим. Яна ун беш кундан сунги янги йил кирар эди.

Бобом айтганларидек кечга яқин бирин - кетин холаваччам, тоғаваччаларим кириб келишди. Ростки, мен уларнинг совуқдан ёрилиб кетган қўллари, юзларига қараб хурлигим келди. Уларнинг мен билан уйнашга кучлари ҳам, ҳоллари ҳам йуқ эди. Негадир улардаги лоқайдликни куриб, мендаги кувноқликдан асар ҳам қолмади. Зерика бошладим. Туриси, уларга жуда раҳим келди. Уша кунларда қишлоқ болаларига қанчалик оғирлигини билдим.

Бобожоним пахтадан ҳориб қайтган невараларининг кунлини кутариб уларга қанд-қурслар улашиб чиқдилар. Кейин ҳаммамизга қараб: «Ҳали шунақа яхши кунлар келади, мазза қилиб яшаймиз», дедилар кулиб. Балки, ушанда бобожоним бизни хурсанд қилиш учун айтган бу гапни қачонлардир амалга ошишини хаёлига ҳам келтирмагандир. Мустақилликка эришувимиз бобом айтган кунларнинг бошланишидир. Одамнинг еши улгайиб боргани сари Ватанига, халқига янада яқинлашиб, унинг туйғуларига қушилиб борар экан. Ҳар куни эргалаб уйдан ўқишга келгунга қадар йул буйи одамларнинг юзидаги хотиржамликни, аини пайтда келажакка умид тўла кузларни куриб, хурсанд булиб кетаман. Айниқса, дарсларимиздаги ўзгаришларни айтмайсизми, мустақилликдан аввал сабоқлар ниҳоятда расмий олиб борилар эди. Эркин суҳбат, музокара, мунозара-

лим олса, бу ундаги она Ватанга, халққа булган хурматни, муҳаббатни кучайтиради.

Алифбомизнинг узгаргани ҳам биз ўқувчиларнинг тарихимиз билан танишувимизга анча ердам беради. Мустақиллик бизга озодлик билан бирга узимизга ишонин руҳини ҳам ато этди. Бугун мустақил равишда бажараётган ҳар бир ишимиз келажагимиз учун эканлигини яхши тушунамиз.

Айни пайтда мен инглиз тилини урганишга киришганман. Ҳозир бу тилда анча-мунча суҳбатлаша олам. Мустақилликдан сунги бир қанча ўзбекистонлик ўқувчиларнинг чет давлатларга, жумладан Англия, Германия, Туркия, Американинг мактаб ва олийгоҳларида ўқиётганлиги келажагимизга булган буюк эътибордир. Ҳозирги кунда компьютерлаштирилган синф хоналарида еруғ мақсадлар билан билим олаётганлигимиз Ватан қисматига даҳлдордир. Биз узини таниган, дунё олдида бошини баланд кутарган озод юртнинг фарзандларимиз. Узлик туйғусини англаган мустақиллигимизни куз қорачигидек асрашимиз, унинг бизга берган муқаддас неъматларини қадрламоғимиз керак.

Мен бутун фаровонлик сари бораётган халқимизнинг, жонажон Ватанимизнинг келажагига ишонаман. Чунки мустақил юртимиз туган йул адолат ва ҳақиқат йулидир. Баъзан-баъзан едимга хув уша болалигимдаги воқеа тушади. Болалиги пахта пайкалида қолиб кетган холаваччаларимнинг хотирасидан ҳам у кунлар учмаса керак. Бобожоним орзу қилган, мазза қилиб яшайдиган, қадрини ҳар лаҳза англашимиз керак булган кунлар келди. Биз Ўзбекистоннинг еруғ келажагини яратиш йулида тинмай ўқишимиз, изланишимиз керак. Зеро, бу — бизнинг мустақил Ватан олдидаги муқаддас, фарзандлик бурчимиздир.

Комрон ЖАББОРОВ,
Тошкент Автомобиль ва йўллар институтига қарашли республика микросидаги лицей ўқувчиси.

Кенгликларга талпинар кўнгил,
Шодлигимни қилганча кўз-кўз.
Она диёр ҳуснини безаб
Келақол-эй, суюкли Наврўз!

Шамолларга келиб басма-бас,
Самоларни қучсин варрагим.
Ватан, сенинг ҳур осмонингдан
Нур олади, мурғак юрагим!

ПОРЛАЙВЕР, СВЕТОФОР!

«Яшил чироқ» телевизион курик-танлов беллашувлари бошланганидан хабардорсиз. Унда Наманган вилояти, Косонсой туманидаги 28-мактабнинг «Хумо» ҳамда пойтахтимидаги 237-мактабнинг «Камолот» жамоалари куч синашди.

Мана, 28 йилдирки, «Яшил чироқ» телевизион курик-танловлари мунтазам утказиб келинмоқда. Уқув-

харакати ҳодисаси руй берган. Шундан 36 уқувчи тан жароҳати олган, 4 нафари оламдан утган. Бу — ачинарли ҳол албатта. Бундан ҳулоса чиқариб, уқувчиларни светофор мусобақаларига пухта тайёрладик. Жойларда талабчанликни ошириш, бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун жиддий тадбирлар туздик. 237-мактаб жамоаси утган йили пойтахт биринчилигида учинчи ўринни эгал-

ота-онаси огоҳлантирилади. Жамоамиз 3 марта «Яшил чироқ» телевизион курик-танлови беллашувларида, 1 марта республика ёш автомобиль назоратчилари слётида қатнашган.

Нурилла Саматов, Аъзамжон Муҳсинов, Аҳмаджон Жабборов сингари чуқур билимли устозлар бизга ҳар томонлама пухта билим беришмоқда.

Абдурасул УМАРОВ, Косонсой тумани халқ таълими бўлими мудир:

— Уқувчи ёшларни соғлом, билимли қилиб тарбиялаш борасида туман, вилоят ички ишлар ҳамда соғлиқни сақлаш ходимлари билан ҳамкорликда иш олиб бораёмиз. Зие масканларида йул ҳаракати қоидаларини пухта узлаштиришга доир машгулотларни мунтазам утказиб турамыз.

Нурмамат НАСРИДДИНОВ, Наманган вилоят ИИБ ДАН бўлими бошлиғи, милиция подполковниги:

— Вилоятимиз ҳудудда 653 мактаб бор. Уларда йул ҳаракати қоидалари юзасидан кенг тарғибот ишлари олиб борилмоқда. «Хавфсиз гил-

Катталар, эътибор беринг!

дирак», «Яшил чироқ» каби уйинлар доимий равишда утказилади. Ҳар бир мактабда ҳаракат хавфсизлиги бурчаги, махсус хоналар ташкил қилганмиз. 68 та автошаҳарча майдонлари мавжуд. Ёш автомобиль назоратчилари клуби аъзолари туман ички ишлар бўлим инспекторларига бир китилган. 198 та мактаб олдида огоҳлантирувчи «Диққат, болалар» — қушимча белгиси қуйилди. Бу амал яхши натижа бермоқда.

дан юраги қовжиради...».

Бундан уч йил аввал Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, шаҳар ички ишлар бош бошқармаси Давлат автомобиль назорати инспекцияси ҳамкорликда шаҳар ҳокимиятига тавсия этилган Низомда шундай сузлар бор: «Пойтахтдаги мавжуд туман ҳокимлари мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар ва мактаб уқувчиларига йул ҳаракати қоидаларини ургатиш учун махсус жойлар ажратсинлар» Бу қарор ҳалигача уз ижросини топмаётир.

**Мухтор БЕК,
Р.АЛЬБЕКОВ олган
суратлар.**

МУНОСАБАТ ЎЗГАРАДИМИ?

«...Енгил машина болакайни жароҳатлади. У оламдан эрта куз юмди. Ота-она фарзандининг оғир қисмати-

чиларни куча ҳаракати қоидалари билан таништириш, транспорт хавфсизлигини таъминлаш борасида ибратли ишлар амалга оширилаётир.

Муҳаммаджон ПЎЛАТОВ, Сирғали туман халқ таълими бўлими ходими:

— Туманимизда 24 та мактаб бор. 1996 йил 40 та йул

лади.

Муслима КАРИМОВА, «Хумо» жамоаси капитани.

— Мактабимизда 1350 нафар уқувчи таълим олади. Ёш автомобиль назоратчилари клуб машгулотлари учун махсус хоналар, автошаҳарчаларимиз мавжуд. Йул ҳаракатини бузган уқувчилар албатта тартибга чақирилади,

«МОРФОЛОГИЯ» ЮТУГИ

Мактабимизда ўзбек тилига давлат мақоми берилганлигининг етти йиллигига атаб ажойиб кеча бўлиб ўтди. Унда 7-«А» синфининг «Синтаксис» ҳамда 7-«Б» синфининг «Морфология» гуруҳлари ўзаро беллашдилар. Кечада уқувчилар билан биргаликда уқитувчилар ҳам иштирок этишди.

Тадбиримиз қизиқарли, беш шарт асосида утказилди. Мустақил Ўзбекистон, бугунги она юртимизнинг равнақи ҳақида қизиқарли грамматик уйинлар, сардорлар баҳси, саҳна курашлари жамланди. Кўпчиликка маъқул бўлган шартлардан бири бу — сардорлар баҳси бўлди. Унда тил ҳақида ким кут мақол билишини баҳс орқали намойиш этидилар.

7-«Б» синфининг сардори Муқаллас Жумаеванинг жавоблари барчани ҳушнуд қилди. Бу гуруҳ вакиллари 36 балл туғлаб, голибликни қўлга киритишди. «Морфология»нинг ютуғига шу синф уқувчиларидан Феруза Раҳимова, Гулрух Обидова, Наргиза Ҳожиёвлар ҳам уз хиссаларини қўшдилар.

**М. ОРТИҚОВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждўвон туманидаги
32-ўрта мактабнинг она
тили ва адабиёти
уқитувчиси.**

ГАЗЕТХОНЛАР ХОНАДОНИ

Мурғак қалбларга зие — нур синдириш ҳар кимнинг ҳам қулидан келавермайди. Фафур Турдикулов ана шундай бағри кенг зиекорлардан. У Сирдарё тумани «Тез ёрдам» хизмати курсатиш бўлими шифокори.

Фафур ака ҳар эрталаб фарзандлари ва уларнинг тенгдошларига «Тонг юлдузи»нинг янги сонини ўқиб беради. Газетадаги баъзи мақола ва бадиий асарларни болалар муҳокамасига ташлаб, уларнинг фикрларини эшитилади.

Яқинда бу хонадонда «Тонг юлдузи»нинг «Зирапча» ҳажвий саҳифаси муҳокама этилди. Улар бу саҳифада мактаб деворий газеталаридан қизиқ-қизиқ материаллар олиб босилса, шунингдек, яхши ҳажвий асарлар, расмлар танлови эълон қилинса, деб истак билдиришди.

СУРАТДА: Фафур Турдикулов «Тонг юлдузи»нинг навбатдаги сонини болаларга ўқиб бермоқда.

Сураткаш: Х. ТОШМУҲАММЕДОВ.

«БАЛЛИ ЙИГИТЛАР»

Мактаблар, билим юртларида «Балли қизлар» беллашувлари утказилиши оммавий тусга кирган. «Балли йигитлар» куриги-чи?

Тошкентдаги Собир Раҳимов номли мактабда юқори синф уқувчилари уртасида «Балли йигитлар» мусобақаси утказилди. Усмирларнинг чаққон ва эпчиллиги билан бирга уларнинг билимлари ҳам ҳакамлар ҳайъати томонидан аниқланиб, биринчи урин Хуршид Эллиев, иккинчи урин Улугбек Жумаев, ниҳоят учинчи урин Ботир Норбоевларга насиб этди.

Ғолиблар фахрий ёрлик ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Файзулла ЭШКУЛОВ.

ЎТМИШ БИЛАН УЧРАШУВ

Шанба куни Темурийлар тарихи давлат музейига бордим. Музей биноси кўрки ва салобати билан мени лол қолдирди. Ичкарига кириб, ҳайратим янада ошди. Чунки ундаги экспонатлар чиндан ҳам бебаҳо эди.

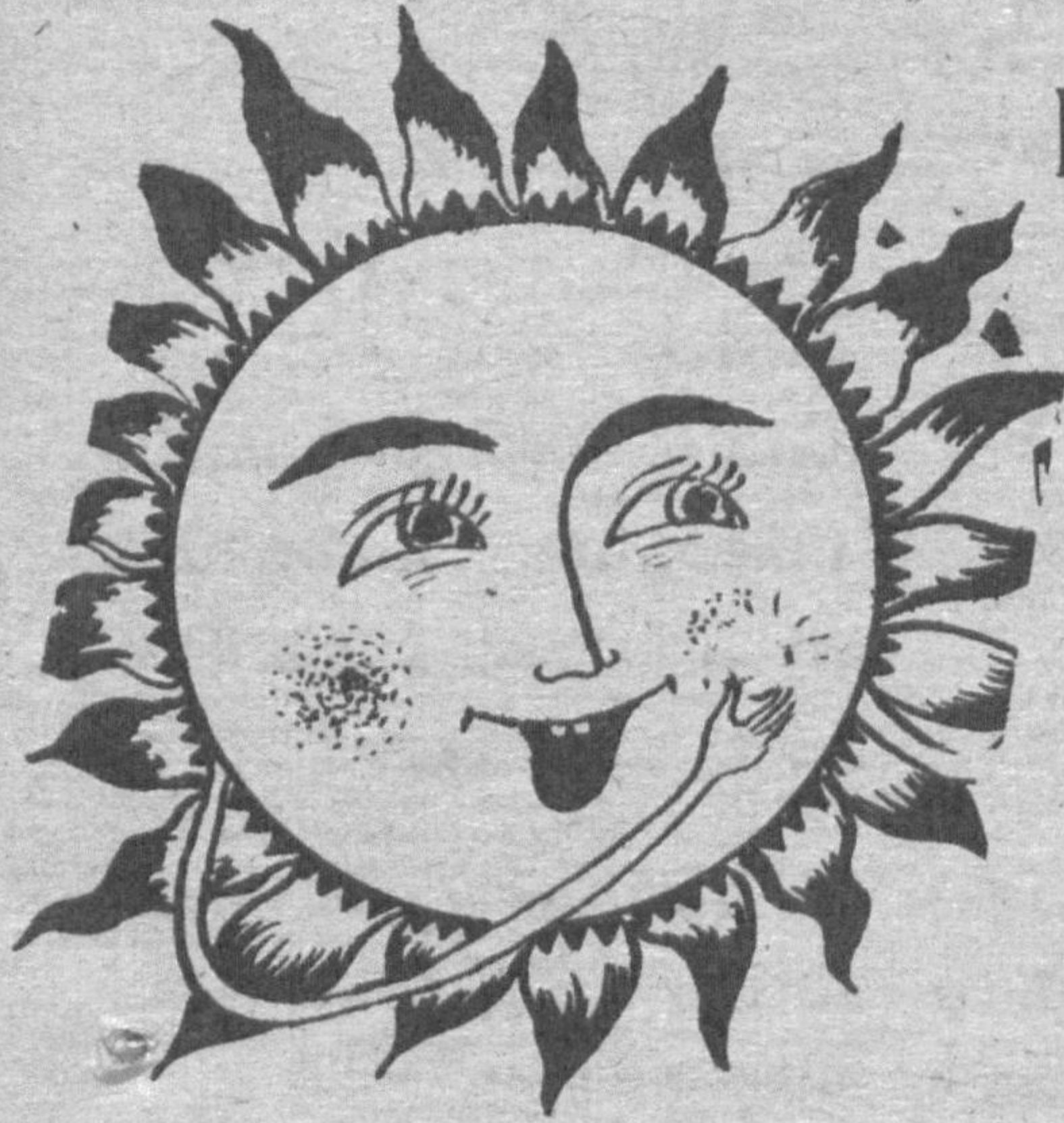
Барча залларнинг поли, зинапоёллар мармардан ишланган. Нилий тоққа осилган биллур қандил ниҳоятда ноёб экани куришиб турибди. Уртадаги мармар лавҳ, унинг устидаги Куръони карим ҳамманинг эътиборини тортади. Иккинчи қаватдаги хоналарда қурганларимиз — Соҳибқирон аскарларининг қурол-яроқлари, мис ва сопол идишлар, уша давр тангалари, кийим-кечаклари ҳақида кенг ва қимматли маълумотлар беради. Хуллас, музейга ташриф Темурийлар даври ҳақидаги билимларимни мустаҳкамлади, қалбимда учмас таасурот қолдирди.

**Азиз СОИПОВ,
Тошкентдаги 91-
мактабнинг 5-синф
уқувчиси.**

Ўзбекистон телевидениеси пайшанба дастури «Катта танаффус» курсатуви, «Тонг юлдузи» газетаси ҳамкорликда «УЛКАМДА НАВРЎЗ!» деб номланган иншолар танловини утказишни давом эттиради. Сизларнинг байрам ҳақидаги ранг-баранг иншоларингиз, жажжи ҳикояларингизни кутиб қоламиз. Ҳаётингиздаги баҳорнинг рангин лаҳзаларидан тенгдошларингиз ҳам огоҳ бўлишини хоҳласангиз, иншоларингизни бизга жунатинг.

Танлов... Танлов? Танлов! ИЖОДКОР БОЛАЛАР ДИҚҚАТИГА

ШОШИЛИНГ,

НАВРЎЗГА

29 КҮН

ҚОЛДИ

МУАТТАР ЧЕЧАКЛАР КУЛГАНДА...

Наврўз— бу янгиликни, пок-ланиш, меҳр-мурувват байрамидир. Наврўзни ҳар йили зур кувонч билан кутиб олиш элимизнинг энг яхши одатларидан бири бўлиб қолган.

Димокқа ялпизлар нафаси урар,
Атрофда муаттар чечаклар кулар,
Бир сулув келинчак саломга келар,
Остонага бош ур, азиз меҳмоним,
Наврўзинг муборак, **Ўзбекистоним!**

Наврўз кунлари қизалоқлар соҳаларига толбаргчалар тақиб лола сайлига чиқишади. Момоларимиз эса сумалак учун тайёрланган майсани холис ният ила кесади. Сумалак баҳонасида қизлар рақсга тушадилар, момолар эса чилдирма чалиб, даврага янада завқ бағишлайдилар. Кичкинтойлар сумалак учун тош теришиб, орзусини айтиб, қозонга ташлашади. Шу тариқа халқ сайли бошланиб кетади. Унда турли спорт мусобақалари: хуроз уриштириш, полвонлар кураши, аркон тортиш ва шунга ухшаш уйинлар булади. Бир тарафда қушиқлар ҳаммага хушнудлик улашса, бошқа томонда дастурхонлардан етмиш хил таомнинг хидлари ҳамма ни узига тортади. Албатта буларнинг барчаси ўзбек халқининг меҳмондустлигини, меҳрибонлигини, Наврўз байрамига

булган меҳрини яна бир қарра намойиш қилади. Наврўз байрамида эски ғамлар унутилади, беморлар ҳолидан хабар олинади, бу кунда ҳамма бир-бирига меҳрибонлик қилади. Ҳатто жониворларга озор беришмайди, шунинг учун ҳам Наврўз урфодатлари ҳанузгача халқимиз томонидан ардоқланиб келмоқда. Бу йил ҳам Наврўз юртимизга шод-хуррамлик, хайру баракот, тукин-сочин дастурхон олиб келсин. Ҳиммат тула кунингиз, ибрат тула йилиннгиз кутлуғ бўлсин! Шоир айтгандай:

Фалакларда тинди изғирин охи,
Зухрода исинди майса нигоҳи.
Кўрмай деб музларнинг заъфарон рўйин
Ялпизлар забт этди, ариқлар бўйин.
Осмонда ойбалдоқ ҳикмати надир?
Қизғалдоқ рўмолин ўради адир,
Шамол уфқлардан йиртиб очди бўз
Кўклам куёшидай порлади Наврўз!

Нилуфар МУҲАММАДИЕВА,
Жиззах вилояти,
Пахтакор шаҳри,
Ф. Жабборов кўчаси
2-уй, 10-хонадон.

БОДОМЛАР ШОҲИДА ГҮЛ...

Баҳор байрами Наврўз,
Наврўз берар ризку-рўз.
Бодомлар шоҳида гул,
Гулларга қўнган булбул.
Биби Фотима қилган
Миллий таом сумалак.
Сумалакни билмаган,
Одам бўлмаса керак.

Бизнинг маҳалламизда
Бўлар Наврўз байрами.
Самларнинг оғзидан
Кетмас сумалак таъми.

Қани энди ҳар доим,
Бўлаверсайди Наврўз.
Ҳамма вақт ҳам сумалак
Қилинаверса ёз-куз.
Ҳамма маҳаллалар синга-
ри, бизнинг маҳаллада ҳам
Наврўз узгача шавқ-завқ би-
лан утказилади. 21 март куни
сахарда карнай-сурнай овози
эшитилади. Катта-кичик ян-
ги либосларни кийиб-ясаниб,
қош-қузига сурма тортиб аёл-
лар, ҳамма-ҳамма байрамга от-

Болалар ва усмирлар орасида спорт уйинларини янада кенг оммалаштириш мақсадида Москва шаҳрида биринчи Бутунжаҳон уйинлари мусобақаси олдидан Россия Федерациясининг бир қанча нашриёт, вазирлик ва ташкилотлари ташаббуси билан болалар ижодиётининг тасвирий санъат жанри «СПОРТЧИЛАРНИ ШАРАФЛАШ» («Рисунок поздравление») мавзусида халқаро кўргазма-танлов утказилади.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Миллий Олимпия Қумитаси Болалар бадий ижодиёти республика маркази ҳамкорлигида ушбу мавзудаги тасвирий санъат асарлари учун кўргазма-танлов ташкил этмоқда.

Нуфузли ҳайъат томонидан голиб деб топилган асарлар фахрий ёрлиқлар, махсус дипломлар билан тақдирланади ва Москва шаҳрида булиб утадиган

Халқаро кўргазма-танловга юборилади. Голиблар мукофотлаш тантаналарида қатнашиш учун Москва шаҳрига таклиф қилинадилар.

*Қадрли укувчилар!
Мазкур курик-танлов голиблари ҳақидаги ҳикоя ва маълумотларни сиз фақат «Тонг юлдузи» газетаси саҳифаларидан топишингиз мумкин. Бундан ташқари газетада Бутунжаҳон уйинлари мусобақалари голиблари ҳақида хабарлар ҳам бериб борилади.
Мабодо газетамизга обуна булишга улгурмай қолган булсангиз уксиманг. Сиз учун ҳали имкон топилади. Чунки обуна вақти чекланмаган. Қуйида сиз учун обуна варақаси эълон қилинмоқда. Ундан фойдаланиб, обуна булишга шошилинг.*

Республика кўргазма-танловига юборилдиган

асарлар 1997 йилнинг 28 февралигача қабул қилинади.

Бу танловга 4 ёшдан 15 ёшгача булган болалар қатнашадилар. Ҳар бир қатнашчи 30x40 см дан кам булмаган, 50x60 см дан ошиқ булмаган ҳажмдаги бир дондан расм юбориши лозим. Расмлар мустақил ишланган булиши шарт.

Асарлар, қалам, фломастер, гуаш, акварель, пастель, уймакорлик (гравюра), қоллаж ишлари, аппликация ишлари усулида ишланиши лозим.

Манзилимиз:
Тошкент— 700003, Олмазор куча, 15/1-уй, Ўзбекистон Миллий Олимпия Қумитаси, телефонлар: 45-52-54, 45-41-01

Тошкент— 700031 Д. Қунаев кўчаси, 15-уй. Болалар бадий ижодиёти республика маркази, телефонлар: 56-62-29, 54-74-21.

Ф СП-1

Ўзбекистон Алоқа Вазирлиги «Матбуот уюшмаси»
" ТОНГ ЮЛДУЗИ " 64563
(нашр номи) (нашр нўрсаткичи)

рўзномасига ОБУНА

обуна соми

1996 йил учун (ойлар бўйича)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга
(почта нўрсаткичи) (манзил)

Кимга
(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

рўзномани ЕТКАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

64563

п.в. жойи (нашр нўрсаткичи)

" ТОНГ ЮЛДУЗИ " (нашр номи)

обуна	баҳоси	сўм	обуна соми
янги манзилга юбориш	баҳоси	сўм	

1996 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга
(почта нўрсаткичи) (манзил)

Кимга
(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

ланади. Бир ёнда болаларнинг шух қий-чуви, бир томонда байрам шукуҳи, яна бир тарафда катта дошқозонда сумалак қайнашию, момоларимизнинг шух яллалари янграйди. Ҳамма шод-хурсанд. Майдонга байрам дастурхони безатилган. Барча унинг атрофига

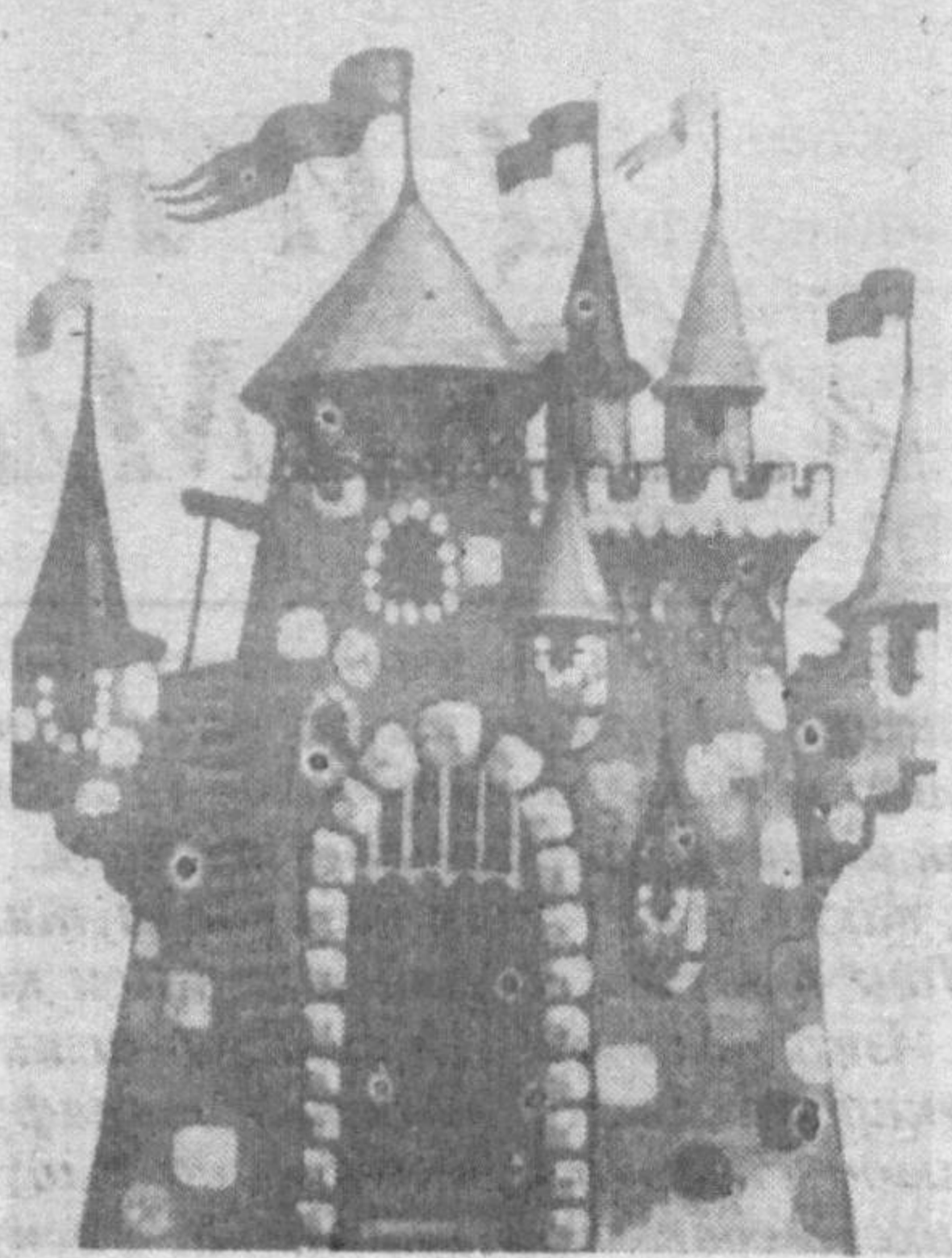
утириб уйин-кулгу қилмоқда. Бирдан даврага Момо Ер ва Деҳқон бобо, уларнинг наби-ралари Баҳорой кириб келишади. Улар ҳаммани байрам билан табриқлаб, уз дил сузларини айтишди. Оилалар уртасида «Ким зур пазанда?»

номли беллашувлар бошланиб кетди. Маҳалла фаоллари голибларни аниқлашмоқда. Ва ниҳоят, голиб аниқланди. Пазанда— қули ширин Муборак опа Ҳайдарова булиб чиқди.

Зилола СУЛТОНОВА,
Андижон вилояти. Бўз ноҳияси, Озод жамоа хўжалиги.

Боболаримиздан

Дунё болаликдан бошланади. Энг гузал, бетакрор кунларнинг қувончи, бегуборлиги, юракка яқинлигида болалик бор.

Азалдан санъат, адабиётта ишқи баланд халқимизнинг қонидаги болапарварлик туйғуси ҳам, шак-шубҳасиз, меҳр нишонаси. Шунинг учун булса керак, ўзбек хонадони ҳаминша меҳмонга тула, дастурхони эса қалбидай очиқ ва тукисдир. Ўзбек халқига хос булган дусликка эътиқод ҳислари қадим-қадимдан жуда кўп халқларни узи-га қаратиб келган. Бу юк соҳибқирон Темур бобомизнинг Франция қироли Шарл VI билан дипломатик ёзишмалар олиб боргани уша вақтларда ҳам маданиятимизнинг юксаклигидан, француз ва ўзбек халқи уртасидаги дустона алоқаларнинг аллақачонлар илдииз отганидан далолат. Шерият мулкнинг султони Алишер Навоий ва нафис газаллари билан машҳур булган Заҳириддин Муҳаммад Бобур асарларининг XII

асрдақ француз тилига угирилиб, мазкур халқнинг назарига тушганлиги ҳам бу икки эл орасидаги туйғуларнинг бир-бирига яқинлигидан, интилишидан эди. Францияда то ҳануз бизнинг маданиятимиз, тарихимиз, тилимиз, боболаримиздан мерос булиб қолган қадриятларимиз чуқур қизиқиш билан урганиб келинмоқда. Айниқса, Ватанимиз ўз мустақиллигига эришгач, Франция ва Ўзбекистон орасидаги биродарлик йуллари кенгайиб борди. Бугун дунё эътиборини узига тортган «Темур тузуклари» француз халқининг сеvimли китобига айланган.

Француз халқининг адабиётимиз жавҳарларига иштиёқи азбаройи баландлигидан француз олимаси Анна Стилль Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳақида «Бобурхон» романини, профессор Жан Пол Рун «Темур», «Галлимар» нашриети эса Гулбаданбегимнинг «Хумоюннома» тарихий романини ўз она тилида чоп этди. Халқимиз тарихи ва маърифатини урганиш йулидаги француз шарқшуносларининг изланишлари эътиборга сазовордир. Юртбошимиз уларнинг хизматини эътироф этиб: «Француз шарқшунослари бу соҳада кашшофлик қилдилар ва ажойиб натижаларга эришдилар», — деди.

Адабиётта эътиқоди баланд ўзбек халқимиз ҳам француз халқининг маданияти, тарихи, ала-

биетига зур қизиқиш билан қараб келмоқда.

Биз болалигимиздан севиб уқийдиган, қаҳрамонларига тақлид қилиб ҳавас билан қарайдиган Александр Дюманинг романлари кимнинг хонадонига кирмаган дейсиз? Узига хос тасвирлаш санъатига эга булган Гюстав Флобер, Оноре де Бальзак асарлари, нозик сеҳр ва ҳаяжон туйғуларига йуғрилган Ги де Мопассан ҳикоялари ҳар бир ўзбек китобхонининг қалбига меҳр билан муҳрлангандир...

Дунелаги барча болаларнинг мурғак юрагини эртақлар оламининг қуёши иситади, улғайтиради. Болалар бир-бирининг қалбини шу қуёш нувлари остида англайди ва оламда меҳр деган, муруват деган туйғуларни излаб топади. Эртақлар қайси миллатга мансуб булмасин, у болаларникидир. Агар таъбир жоиз булса айтиш мумкинки, уларнинг Ватани жажжи юраклардир.

«Узоқ, жуда узоқ замонлардан бери ота-оналар ўз болаларига қизиқ-қизиқ воқеаларни ҳикоя қилиб бериб турадилар. Бу воқеаларни улар ўз ота-оналаридан эшитганлар. Дуненинг барча бурчақларида ушбу ғаройиб воқеаларни эртақлар деб атайдилар, — деб эсади «Она ғоз эртақлари»нинг сузбошисида Франциянинг Ўзбекистондаги Фавқуллода ва Мухтор элчиси Жан Клод Ришар — сизга тақ-

дим қилинаётган мазкур туплам француз тенгдошларингизга ота-оналари ҳикоя қилиб берадиган эртақларни ўз ичига олган. Уларни роса уч юз йил илгари ёзувчи Шарл Перро туплаб, китоб ҳолида нашр эттирган. Шарл Перро туплаган ушбу эртақлар ўзбек болаларига манзур булади деб умид қиламан».

Шарл Перро тулаган эртақлар мажмуаси — «Она ғоз эртақлари»ни Шоазим Минаваров ўзбек тилига таржима қилган, Лайло ва Феруза Башпировалар эса болаларбоп суратлар билан безашди. «Шарқ» нашриёт-матбаа-концерни томонидан босмадан чиққан китобни самимий сузлар битилган дастхат билан Франциянинг Ўзбекистондаги фавқуллода ва мухтор элчиси Жан Клод Ришар юртбошимиз Ислом Каримовга тухфа этди.

«Узим сузбоши ёзган китобнинг икки нусхасини сизга

юбораётганимдан гоятда бахтиерман. Ва, бун Франция ва Ўзбекистон уртасидаги дустона алоқалар негизидagi янги саҳифа деб ҳисоблайман». — деб эсади ушбу китобга илова қилган мактубда элчи жаноблари.

Сизларни яхшилик оламига етаклагувчи Шарл Перронинг «Она ғоз эртақлари» китоби ҳар бир ўзбек боласининг мурғак қалбидан жой олишига, маънавий дунёсига эзгулик, биродарлик туйғуларини бахш этиб, дуслик ришталарини янада маҳкамроқ боғлашига шубҳамиз йўқ.

Шарл Перро

ҚИЗИЛ ҚАЛПОҚЧА

Бир бор экан, бир йўқ экан, бир қишлоқда чиройли бир қизча яшар экан. Онаси уни ниҳоятда суйиб эркалар, бувиси булса утказгани жой тополмас экан. Онаси қизининг сочини қалпоқча шаклида чиройли қилиб турмақлаб, қизил лентача боғлаб қуйган экан. Бу нарса қизчага ниҳоятда ярашганидан ҳамма уни Қизил қалпоқча деб қақирар экан.

Кунлардан бир кун она ширин қулчалар епибди-да, қизини қақириб дебди: «Бориб бувингдан хабар олиб келгин. Одамлар уни касал дейишяпти. Узинг билан бирга мана бу қулчалардан ва хумчадаги сариқ мойдан олводгин». Қизил қалпоқча уша захотикек, қушни қишлоқда яшовчи бувисини қуриб келиш учун йулга тушибди. Урмон оралаб бораётиб, бурини учратиб қолибди. Бурининг жуда-жуда Қизил қалпоқчани еб қуйгиси келибди, лекин шу яқин орала юрган утинчилардан қучибди. У қиздан қаерга кетаётганини сурабди. Бечора қизалоқ қоронгу урмонда тухтаб бури билан гаплашиб туриш ута хавфли эканлигини билмай, унга шундай деб жавоб қайтарибди: «Бувижонимни қургани кетяшман. Унга онам бериб юборган мана бу қулчалар билан хурмачада сариқ мой олиб кетяшман». — «Бувингнинг уйи узоқми?» — деб сурабди бури. — «Ҳа, анчагина узоқ!» — дебди Қизил қалпоқча. — «Хув анави тегирмонни қуриясизми, шунинг орқасидаги қишлоқда, қишлоққа қираверишдаги биринчи уйда яшайдилар». — «Тушунарли, — дебди бури. — Мен ҳам бувингни бориб қурмоқчиман. Мен мана бу йулдан бораман, сен булса мана бу сукмоқдан юр, қурамин ким олдин бораркин».

Бури энг қисқа сукмоқ йулдан кучи борича чопқиллаб кетибди. Қизча булса, узоқ сукмоқдан, ёввойи ёнғоклардан териб, капалақлар билан қувлашмачок уйнаб, гуллардан гулдасталар ясаб аста бораверибди.

Бури бувининг уйига биринчи булиб этиб борибди-да, эшикни тақиллата бошлади: тақ-тақ-тақ. «Ким у?» — «Мен, набирангиз Қизил қалпоқчаман», — дебди Бури, овозини ингичка қилиб. — «Онам сизга ширин қулчалар ва хурмачада сариқ мой бериб юбордилар». Бувининг бироз тоби қочиб, уридан тура олмаганлиги сабабли у етган жойидан дебди: «Эшикка боғланган чилвирни тортсанг, қулф очилади. Бури чилвирни тортган экан, эшик очилиб кетибди. Ва қира солиб, кампирни еб қуйибди, негаки у уч кундан бери туз ҳам тортмаган экан. Кейин эшикни қайтадан қулфлаб, бувининг урига этиб олибди. Тез орала Қизил қалпоқча ҳам этиб келиб, эшикни тақиллата бошлади: Тақ-тақ-тақ. «Ким у?» Қизил қалпоқча аввалига Бурининг дуриллаган овозини эшитиб, қурқиб кетибди. Кейин эса, бувим шамоллаб қолганларидан овозлари дуриллаб чиқаяпти, деб, узига тасалли берибди ва «Бу мен, набирангиз Қизил қалпоқчаман. Сизга онам ширин қулчалар билан хурмачада сариқ мой бериб юбордилар», — деб жавоб берибди. Буви иложи борица ингичка овоз билан: «Чилвирни тортсанг, эшик очилади», — дебди. Қизил қалпоқча эшик чилвирини тортган экан, эшик очилиб кетибди.

Бури булса, устига қурпани тортиб олиб: «Қулчалар билан сариқ мойни сандиқчанинг устига қуйингда, енимга келиб ет», — дебди. Қизил қалпоқча қулидаги нарсаларни қуйиб, бурининг енига этибди ва бувисининг узғариб қолганини қуриб, ҳайрон булибди. «Бувижон, бунча бағрингиз кенг!» — дебди у бувисига. — «Сени бемалол бағримга боса олишимиз учун, қизим» — «Бувижон, оёқларингиз бунча узун!» — «Чопқиллаб югуриш учун, болажоним» — «Бувижон, қулоқларингиз бунча катта!» — «Гапларингни яхшироқ эшитиш учун, қизалогим». — «Бувижон, қушларингни бунча катта!» — «Сени яхшироқ қуриш учун, қизим». — «Бувижон, тишларингиз бунча катта!» — «Сени ейиш учун». Шу сузларни айта солиб, бури Қизил қалпоқчага ташланиб еб қуйибди.

Қиссадан ҳисса:

Болажонлар, тингланг сузларим,
Хилват жойда юрмангиз танҳо.
Қуринса-да, ширин сузлари,
Буриларга ишонманг асло.

— ҚИРҚИШ ЧИЗИГИ —

ЎРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАРИ!

Обуна варақасини беҳато тўлғазишга ҳаракат қилинг!
Агар обуна «Союзпечать» агентлигида расмийлаштирилган булса, касса аппаратининг муҳри, алоқа бўлинмаларида расмийлаштирилганда эса календарь штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ УРТОҚЛАРИ!

Газета ва журналларга обуна варақасини сиёҳли ручкаларда, хатосиз, сузларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг. Обуначи ўз турар-жой адреси, исм ва фамилиясини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақасидаги «ПВ-МЕСТО» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Союзпечать» агентликлари тўлдирати.

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҮМИТАСИ

Бош муҳаррир
Умида АБДУАЗИМОВА

Тахрир хайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Омон МАТЖОН,
Гулнора ЙЎЛДОШЕВА,
Марат ШАФИЕВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА.

IBM компютерида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ Буюртма — Г -086. 9381 нусхала босилди. Қоғоз бичими — А-3. Босишга тошпириш вақти 19.00 Тошпирилди — 18.30

• Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137
• Манъилимиз: 700083,
• Тошкент шаҳри,
• Магбуотчилар кўчаси, 32-уй.
• Нашр кўрсаткичи: № 64563
• Телефон: 33-44-25